



שע"י ישיבת ההסדר-גבוהה שדרות

ב"ה, ב' תמוז תשע"ד

30 יוני 2014

תיק מס' 74101

פסק דין

ובין

בעניין

הנתבעים

התובע

א. עובדות מוסכמות

בעלי הדין נפגשו וסיכמו על עבודה משותפת. לא נחתם חוזה אך הפרטים של העסקה מוסכמים. העבודה כללה שלושה מרכיבים: לוגו, עיצוב דף פייסבוק, שפה גרפית. התמורה נקבעה על סך 1600 ש"ח. בפגישה תיארו הנתבעים את העמותה הנתבעת ופועלה, ולאור זאת את הציפיות ביחס להכנת הלוגו. בתאריך 21/5/13 נשלחו מספר סקיצות ראשוניות אך הם לא תאמו את בקשת הנתבעים הם הדגישו שהלוגו צריך להכיל שלושה אלמנטים: ספרדי, מודרני, ישראלי.

בתאריך 7/6/13 נשלח לוגו מתוקן שמשלב את שלושת האלמנטים המדוברים והתגובה של הנתבע בדוא"ל חוזר הייתה – "מדהים". בימים הבאים נשלחו מספר הצעות בעיטורים ובצבעים שונים. בפרק הזמן הזה הייתה מחשבה שהעמותה צריכה חולצות לטיול ואז הייתה בקשה להזדרז עם הלוגו, אך לבסוף לא יצא הטיול אל הפועל. יודגש שבשום שלב לא נאמר שהלוגו מושלם והגיע לכלל הבשלה.

מנקודת זמן זו, מהתאריך 13/6/13 נותק הקשר בין הצדדים. הנתבע אמר שהם עסוקים ולאחר זמן שלח הודעה שהעבודה מופסקת ולא מתקדמים. לאחר פניה של התובע לקבל תמורה על עבודתו השיב הנתבע שהוא מוכן לשלם 30% מהעסקה שהיינו 480 ש"ח כי זה מה שמקובל לשלם על סקיצה ראשונית. ההצעה הזו נדחתה על ידי התובע והוא כעת תובע 1860 ש"ח. כמו כן מצורפת התכתבות של בעלי הדין בדוא"ל.

ב. טענות התובע

שלחתי סקיצות ראשוניות והם לא רצו בכך. עבדתי כמה שעות על כיוון חדש לאור ההגדרות שהם קבעו. התגובה הייתה של התלהבות מלבד הערות קטנות על הצבעים והעיטורים. התחלתי בשינוי הצבע והזדרזתי לקראת הדפסת חולצות לטיול. ואז הגיעה תקופה של התעלמות ולבסוף הודעה על הפסקת עבודה. לדעתי נוצר קושי כלכלי והם מצאו משהו יותר זול, הראיה שהלוגו שנבחר אינו מבטא את מה שהם בקשו ממני.



שע"י ישיבת ההסדר-גבוהה שדרות

הלוגו היה כבר בשלב סופי ממש לפני סיום וביחס לסכום הכולל אני חישבתי את הלוגו באלף שקלים.

אני תובע על הלוגו אלף ומאה שקלים משום שזהו התמחור לפי שעות (11 שעות לפי מאה שקלים לשעה). המחיר של אלף ₪ היה רק כחלק מעסקה כוללת משנתבטלה העסקה, יש לחשב לפי שעות. התביעה כוללת גם עוגמת נפש ושכר יום עבודה ועלות פתיחת התיק, סך הכול 1860 ש"ח.

ג. טענות הנתבעים

מבחינתנו מדובר על תביעה אישית כלפינו ולא כלפי העמותה. חיפשנו לוגו שישדר את רוח הרעיון של העמותה אף ללא מלל. פנינו אל התובע מתוך מחשבה שהוא קרוב ברוחו למטרות העמותה. אנחנו הצענו לתובע את הרעיון שבו הוא השתמש, מבחינתנו אף סקיצה לא תאמה את מה שחיפשנו ולכן החלטנו לרדת מזה. ההצעות היו בשלב מאוד ראשוני ואי אפשר לקרוא להם סקיצה, גם ההצעה הנדיבה שלנו לשלם 30% מסך כל העסקה נדחתה על ידי התובע. כיום אין לנו מוכנים לשלם על העבודה שלו כי היא לא הגיעה לשום מקום.

כל הנושא של חישוב לפי שעה אינו מקובל כי סגרנו על קבלנות. לסיכום אנו דוחים את התביעה לגמרי ואין שום סיבה לשלם הוצאות משפט בייחוד כיון שאילו היה מקבל את ההצעה שלנו לא היינו פה יום.

ד. נושאי הדיון

א. הגדרת היחס המשפטי בין הצדדים

ב. חזרה מעסקה קבלנית

ג. עבודה שלא הגיעה לכלל גמר

ד. מנהג המדינה במקרה של ביטול הזמנת עבודה גרפית

ה. הוצאות נלוות

ה. הגדרת היחס המשפטי בין הצדדים

התובע הוא מעצב גרפי וסיכס עם הנתבעים על סכום כולל על עבודתו ולא על תשלום לפי שעה, ולכן מעמדו ההלכתי כשל קבלן, כפי שכתב הרמ"א (חוי"מ שלג, ה):



שע"י ישיבת ההסדר-גבוהה שדרות

שכר עצמו לזמן, יש לו דין פועל; אבל אם שכר עצמו ללמוד ספר או חצי ספר, יש לו דין קבלן. לסיכום, מעמדו ההלכתי של התובע הוא כשל קבלן.

ו. חזרה מעסקה קבלנית

בהלכות שכירות פועלים (שו"ע חושן משפט סימן שלג סעיף א) נאמר שכאשר החלה המלאכה אין המעביד יכול לחזור בו, כי תחילת מלאכה נחשבת למעשה קניין על כל העסקה והיא כורתת חוזה בין הצדדים. לדעת המחנה אפרים (סימן ד) דין זה קיים גם בנוגע לקבלן. לכאורה משמעות דין זה היא שהחזרה של הנתבעים אינה מוצדקת וממילא הם חייבים לשלם לפחות על השעות שהתובע עבד.

אולם נראה שעבודה גרפית שונה במהותה מעבודה רגילה. כפי שהנתבעים היטיבו לתאר, עבודת הכנת הלוגו המבוקש אינה רק עבודה טכנית אלא עניין של אומנות שבסופו של דבר תלויה בטעם האישי של הנתבעים. במילים אחרות, החוזה בין הצדדים מותנה בכך שהמזמינים יהיו מרוצים מהתוצאה, ולכן ההתחייבות של המזמינים היא בגדר התחייבות מותנית.

ז. עבודה שלא הגיעה לכלל גמר

כאשר המעסיק חוזר בו לאחר שנכרת חוזה בין הצדדים עליו לשלם שכר כמעט מלא (שו"ע חו"מ שלג, א):

אבל הלכו החמרים ולא מצאו תבואה; פועלים ומצאו שדה כשהיא לחה; או ששכרם להשקות השדה ומצאוהו שנתמלא מים... נותן להם שכרן כפועל בטל, שאינו דומה הבא טעון לבא ריקן, ועושה מלאכה לבטל.

בפועל, הדרך שהציע התובע היא לפי שעות עבודה, בהנחה שלכל שעת עבודה יש לשלם 100 ש"ח. אולם, נראה שאין זו הדרך הנכונה כי הנתבע צודק שהוא לא הסכים למחיר של מאה שקלים לשעה וכן סוכם על עבודה קבלנית ולא על פי שעות.

ח. מנהג המדינה במקרה ביטול הזמנת עבודה גרפית

במקרה ולא נחתם חוזה המפרט את התשלום למקרה של חזרה, המנהג המקובל עומד במקום וזה וכפי שנפסק בשולחן ערוך "הכל כמנהג המדינה" (שו"ע חו"מ שלא, א) ובשו"ת הרא"ם (סי טז) נימק זאת בכך שהרי זה כאילו הצדדים סיכמו במפורש שההסכם יהיה ע"פ המנהג.

לאור גובה התביעה הנמוך, לא פנה ביה"ד למומחה בתשלום. הכרעת בית הדין בנוגע למנהג המקובל התקבלה במסגרת סמכות בית הדין לפשר בין הצדדים כפי שנקבעה בהסכם הבוררות.



שע"י ישיבת ההסדר-גבוהה שדרות

מבירור שעשה בית הדין עם מספר בעלי מקצוע מהתחום הגרפי מתברר שאין חוזה אחיד אך המחיר נקבע לפי קצב ההתקדמות. כאשר עבור סקיצה ראשונית משלמים כשלושים אחוז. ובמידה והלקוח התקדם עם הסקיצה והגיע לשלב שבו הסקיצה מקובלת ונשארו רק תיקונים קטנים אזי המחיר הוא כשמונים אחוז ממחיר עבודה מלאה.

בית הדין התרשם מהמייילים המצורפים לתביעה כי התובע הגיע לשלב מתקדם בעבודה על הלוגו. ולכן יש לתמחר את העבודה בשמונים אחוז מהמחיר הכולל של הלוגו.

כאמור, לא ניתן מחיר נפרד ללוגו מתוך הסכום הכולל של 1600 ש"ח. מברור שנעשה אצל בעלי מקצוע עולה שיש להעריך את עלות הלוגו ב-1000 ש"ח. אם כן יש לשלם לתובע 800 ש"ח שהם 80% מהמחיר המלא של הלוגו.

ט. הוצאות נלוות

על פי הדין הוצאות משפט מוטלות על התובע¹ (שו"ע חו"מ יד, ה) ואין תשלום על אובדן ימי עבודה. כמו כן לא הוכח שהייתה פה עוגמת נפש מיוחדת מעבר לצער על הפסקת העבודה.

י. החלטה

הנתבעים ישלמו לתובע 800 ש"ח עד לתאריך א' אב תשע"ד

"והאמת והשלום אהבו"

פסק הדין ניתן בתאריך ב' תמוז תשע"ד

בזאת באנו על החתום

הרב דוד פנדל

הרב אריאל בראלי, אב"ד

הרב שלמה בן יאיר

¹ ישנה דעה כי דמי פתיחת התיק מחולקים בשווה בין בעלי הדין (פד"ר ו עמוד 84) אך הנוהג בבית הדין הזה אינו כך.